
KIHNIÖN KIRJASTOLAITOS 80 VUOTTA

**Kirjastolaitoksen historiaa ja Nerkoon nuorisoseuran
kirjastotoimintaa**

Kristiina Mäkelä

syksy 2007

1. JOHDANTO

Suomessa esiintyi jo 1600-luvulla ja 1700-luvulla yleisten kirjastojen ”esimuotoja” lukupiirejä ja –seuroja. Suuremmissa kaupungeissa oli myös maksullisia lainakirjastoja. Kansainvälisen esikuvan mukaan kirkoilla oli merkittäviä kirjakokoelmia ja luostarikirjastoja. Turun Akatemian kirjasto perustettiin 1640. Merkittävä kulttuurihistoriallinen kokoelma tuhoutui lähes kokonaan Turun palossa 1827. Kirjasto siirrettiin Helsinkiin ja rakennustyöt aloitettiin. Helsingin yliopiston kirjasto toimii maamme kansalliskirjastona, jonka tehtävänä on kansakunnan julkaistun kulttuuriperinnön säilyttäminen.¹

Kirjastojen kehitys perustuu kansalliseen heräämiseen ja länsimaisen maailman urbanisointiprosessiin. Kansallinen herääminen vauhditti kirjastojen syntymistä ja niiden merkitys vahvistui sivistysaatteen nimissä. Kansankirjastoja perustivat lähinnä papisto ja ylioppilaat. Työväenkirjastot syntyivät 1800-luvun lopulla työväenliikkeen myötä. Amerikkalaisia vaikutteita saapui 1900-luvun alussa maahamme. Nämä vaikutteet johtivat yleisen kirjastolaitoksen kehittymiseen 1900-luvun alkupuolella. Ensimmäinen yleinen, avoin kirjasto perustettiin Vaasaan 1794. Maamme ensimmäinen kirjastolaki saatiin 1928, mikä vahvisti yleisten kirjastojen roolia suomalaisessa sivistysjärjestelmässä.²

Yleisten kirjastojemme alkuperä on kuitenkin vanhoissa pitäjän – ja muissa kansankirjastoissa, joita syntyi ja kukoisti 1800-luvulla. Vilkkaimmin kirjastoja perustettiin 1890-luvulla, jolloin nousukausi antoi siihen taloudellisia mahdollisuuksia ja kirjastot alkoivatkin amerikkalaisten vaikutusten myötä saada uutta merkitystä kansallisessa sivistyspolitiikassa. Vuosisadan vaihte oli varsin vilkasta aikaa kirjastojen osalta. Kirjastoja oli tuolloin jo lähes 2000. Noin puolella määrästä oli niteitä korkeintaan 200 ja yli 1000 niteitä oli jo maalla harvinaisuus.³

2. VARHAISIA HAVAINTOJA

¹ Mäkinen (toim.) 1999 s.15-26.

² Em.

³ Vatanen 2002 s.46-47.

Erilaiset kansanliikkeet olivat merkittäviä kirjastotoiminnan eteenpäin viejiä 1800-luvun Suomessa. Vapaapalokunnat, nuorisoseurat, raittiusliike ja työväenliike ylläpitivät monissa paikoissa kirjastoja ja lainasivat niteitä lähinnä seurojen jäsenille.⁴

Valtakunnallisesti tarkasteltuna kirjastojen perustaminen oli paljolti sidoksissa kansanopetukseen. Vuoden 1866 kansakouluasetuksen § 122 kertoo, että koulut tulee varustaa tarpeellisilla opetusvälineillä ja perustaa niihin myös kirjasto. Asetus rinnasti kirjastot siis opetusvälineisiin. Tosin kunnat eivät saaneet koulukirjastoihin avustusta opetusvälineiden tapaan, joten ne levisivät kouluja hitaammin.⁵

Kansakoulun tulo toi mukanaan uudet sivistyksen tuulet paikkakunnallemme. Ensimmäiseksi opettajaksi saatiin uudistus- ja valistusintoinen opettaja Juho Torvelainen, joka harrasti kaikkinaisia seutukunnan parhaaksi katsomiaan asioita koulutyön ohella. Hän kutsui ihmisiä koolle ja esitelmöi tilaisuuksissa tieolojen parantamisesta, maa- ja karjatalouden kohottamisesta ja kirjastojen perustamisesta – yleensä kaikesta minkä kaukonäköisenä uskoi koituvan syrjäisen kolkan kehitykseksi.⁶ Parkanon ja Kihniön kirja kertoo, että Kihniön kansankoulun yhteyteen perustettiin vuonna 1896 kansankirjasto. Tilastotietoa on vain tämän kansankirjaston osalta vuodelta 1901. Kirjoja oli 154 ja lainauksia 341.⁷

Torvelainen oli ennen kaikkea käytännön mies ja ryhtyi ajatuksesta tekoihin. Hän perusti ensimmäisen Kihniön Nuorisoseuran v.1894. Sen toiminta olikin aluksi varsin vilkasta ja seura hankki myös melkoisen kirjaston, jonka kirjat olivat asiantuntemuksella valittu. Torvelainen siirtyi kuitenkin vaativampiin tehtäviin ja seura jäi kokemattomampien hoitoon. Vuosisadan vaihteen levoton aika ja poliittinen epävarmuus vaikuttivat toimintaan ja se lamaantuikin joksikin aikaa.⁸

2.1. Nuorisoseurojen kirjastot – Nerkoonkylän nuorisoseura

Kuten jo edellän on käynyt ilmi, oli tuohon aikaan tavallista, että eri seurat ja yhdistykset pitivät kirjastoja varsinaisen toimintansa ohella. Juho Torvelaisen perustama nuorisoseuratoiminta jatkui

⁴ Ilkka Mäkisen luentosarja INFOA41, TAY syksy 2006 /luento 14.11.2006.

⁵ Vatanen 2002 s. 47.

⁶ 40 –vuotta nuorisoseuratyötä Pohjois-Satakunnassa 1948 s. 339.

⁷ Parkanon ja Kihniön kirja 1971 s. 334.

⁸ Em.

vuosisadan ensimmäisellä vuosikymmenellä. Toiminta kuitenkin siirtyi Kuivasjärvelle nykyisen Parkanon puolelle, koska toimijat asuivat siellä ja toiminta jatkui Pohjois-Parkanon Nuorisoseurana. Kihniö menetti näin oman seuransa. Kihniön Mäkikylästä kotoisin oleva Juho Peltomäki keskusteli silloisen poismuuttaneen nuorisoseuran puheenjohtajan Atte Vatajan kanssa asiasta ja neuvona oli: Perustakaa uusi seura!⁹

Ennen Vatajan kanssa käytyä keskustelua oli kuitenkin perustettu Parkanon Nerkoonkylän nuorisoseura (Kihniön kuului vielä tuolloin Parkanoon). Seuran pöytäkirjoista voidaan lukea seuran alkuvaiheista. Seuran perustamiskokous pidettiin Hietasen talossa elokuun 15. päivänä vuonna 1909. Kokouksessa olivat läsnä mm. Anselmi Vännilä, Juho Peltomäki, Evert Hietanen, Evert Järvinen, Jalmari Niemi, Efram Koski, Aliina Kuusiluoma, Santra Soini, Lempi Korpiniemi, Signe Vähä-Peltomäki. Seuran puheenjohtajaksi valittiin Anselmi Vännilä, varapuheenjohtajaksi Efram Koski ja kirjuriksi Juho Peltomäki. ”Nuorisoseuran toimenä tulisi olemaan raittiuden ja siveellisen maailmankatsomuksen kehittäminen kaikilla aloilla, niin hyvin ruumiillisen kuin henkisenkin elämän puolesta”¹⁰.

Seuran toiminta oli varsin vilkasta. Iltamat ja urheilukilpailut olivat kovin suosittua toimintaa. Ensimmäisiä viitteitä ”kirjastotoimintaan” löytyy vuoden 1910 kesäkuun kokouspöytäkirjasta. Kokouksessa on keskusteltu lukurenkaitten toiminnasta, mutta päätettiin siirtää sellaisen perustaminen toiseen aikaan.¹¹

Kokouspöytäkirjoista on pääteltävissä, että seuralle oli hankittu kirjasto, koska toimintakertomuksissa mainittiin niteiden määrä vuosittain. Seuran kirjastonhoitajaksi valittiin Juho Hietanen vuonna 1910¹². Heinäkuun kokouksessa vuonna 1911 korjattiin seuran kirjoja luettavaksi ja niitä myös lainattiin useita kappaleita¹³. Vuoden 1912 toimikertomuksessa mainitaan seuran kirjaston käsittävän 150 nideä, joista osa oli lainattu Kihniön nuorisoseuralta. Lainausta varten kirjasto oli järjestetty vasta marraskuussa ko. vuonna. Lainauksia kirjattiin 40. Kirjastonhoitajaksi valittiin Juho Peltomäki.

⁹ 40 –vuotta nuorisoseuratyötä Pohjois-Satakunnassa 1948 s. 339.

¹⁰ Parkanon Nerkoonkylän nuorisoseuran pöytäkirja 15.8.1909, 6.3.1910. Pöytäkirjaa säilytetään Kihniön kirjaston kotiseutukokoelmassa.

¹¹ Parkanon Nerkoonkylän nuorisoseuran pöytäkirja 26.6.1910.

¹² Em. 6.3.1910.

¹³ Em. 8.7.1911.

Tammikuun kokouksessa vuonna 1913 päätettiin lainausehdoista mm. seuraavaa: kirjoja lainataan vain seuran jäsenille tai perheisiin, joissa on seuran jäseniä. Perheisiin, joissa ei ole seuran jäseniä lainataan vain maksua vastaan. Vuokra oli 5 penniä viikolta kolme markkaa halvemmissa kirjoista ja 10 penniä viikolta yli kolme markkaa kalliimmista kirjoista. Kirjastoon päätettiin hankkia ”Välskärin kertomukset” ja ostaa paikallisen lukurenkaan kirjat seuralle. Toimintakertomuksessa mainitaan kirjaston käsittävän 131 nidettä, joiden rahallinen arvo on 235 markkaa, lainauksia oli 129 ja lainaajia 29.¹⁴ Edellisestä voidaan päätellä myös, että lukuseura on toiminut jossain vaiheessa 1910-1913 välillä. Vuonna 1914 tilastot osoittavat toimintakertomuksessa niteiden määräksi 165 kpl, lainauksia oli 83 ja lainaajia 25. Vuoden 1915 tilastoinnissa näyttää siltä, että on laskettu vain seuran omat niteet, koska niitä oli vain 73. Ilmeisesti aikaisemmin on tilastoitu myös muilta tahoilta kirjastoon lainatut niteet kokonaismäärään. Lainajat ovat lisääntyneet 31:een lainaajaan ja lainojen määräksi saatiin 126. Pöytäkirjoja puuttuu aikaväliltä 1917-1925, joten kirjaston kehityksen seuraaminen ei ole tältä ajanjaksolta mahdollista.

Vuosien 1925-26 toimintakertomuksessa mainitaan kirjaston lainauksien olleen 65, lainaajia 38 ja niteitä 102 kpl. Joidenkin tietolähteiden mukaan tämä nuorisoseura olisi toiminut vain kymmenen vuotta, mutta pöytäkirjoja löytyy aina vuoteen 1936 saakka, jolloin yhdistys päätettiin lopettaa. Seuran viimeinen toimintakertomus on vuodelta 1930 jolloin seuran kirjastossa on ollut lainaajia 12, lainoja 20 ja kirjoja 127. Seuran toiminta on hiipunut seuraavina vuosina ja päättyneen vuoden 1936 jälkeen. Seuran kirjaston kohtalosta ei ole tässä yhteydessä tietoa, ehkä ne on siirretty Kihniön Uuden Nuorisoseuran käyttöön. Kihniön Uusi Nuorisoseura perustettiin siis tammikuussa 1919. Perustavan kokouksen puuhamiehenä toimi Juho Peltomäki, joka oli ollut mukana myös Nerkoonkylän nuorisoseuran perustamisessa, toiminnassa ja kirjaston hoitamisessa.

3. KUNNAN KIRJASTON PERUSTAMINEN

Vuonna 1906 asetettiin kansankirjastokomitea. Komitea esitti, että jokaisessa kunnassa ja kaupungissa tulisi olla yksi kunnallinen kirjasto, kantakirjasto, joka voi tukea koulukirjastoa siirtokokoelmilla. Komitea otti kannan vapaan, riippumattoman kirjastolaitoksen puolesta. Kunnan avustuksen piti tulla tavallisista verovaroista eikä erillisverosta ja valtion avun piti estää hajaannusta ja tukea kantakirjastojen syntymistä.¹⁵

¹⁴ Parkanon Nerkoonkylän nuorisoseuran pöytäkirja 6.1.1913.

¹⁵ Mäkinen (toim.) 1999 s. 43-44.

Kihniön kunta itsenäistyi vuonna 1920. 1920-luku oli varsin edistyksellistä aikaa kuntamme elämässä. Useita kouluja oli suunnitteilla samoin Pori-Haapamäki rautatie. Lääkäri ja kiertävä sairaanhoitaja päätettiin hankkia. Vuonna 1925 kunnanvaltuuston pöytäkirjassa mainitaan asiana: Jokikylän piirikirjaston sääntöjen vahvistaminen. Koska kunnassa ei ole toistaiseksi kantakirjastoa, ei piirikirjaston sääntöjä voida vahvistaa. Kirjastotoimintaa oli siis myös Jokikylän suunnalla.¹⁶

Kihniön kunnan kantakirjaston johtokunnan (perustava) kokous pidettiin 5.10.1927. Valtuuston päätös kirjaston perustamisesta oli tehty edellisen vuoden puolella. Kirjaston perustamista varten oli talousarvioon varattu 1.650 markkaa. Aluksi kirjasto toimi Osuusmeijerin kokoussalissa. Kirjaston varustukseksi hankittiin kirjakaappi, pöytä sekä 57 kirjaa vahvoihin kirjastokansiin sidottuina. Koska kirjasto toimi meijerin tiloissa valittiin ensimmäiseksi kirjastonhoitajaksi meijerikko Emmi Hakola. Parina ensimmäisenä vuotena lainaajia oli 46. Vuonna 1930 päätettiin kirjasto sijoittaa Osuuspankin kokoussaliin ja maksaa vuokraa 200 markkaa vuodelta. Uudeksi kirjastonhoitajaksi Hakolan irtisanoutumisen jälkeen valittiin Helmi Huhtakallio.¹⁷ Sitten kirjasto toimi vuodesta 1937 kunnan talossa ja myöhemmin Tannisen talossa.

Vuonna 1933 keskusteltiin lainausaseman perustamisesta Mäkikylään, jonne sitä oli pyydetty. Johtokunta päätti kirjojen vähyydestä (411 kpl) huolimatta lähettää 40 kirjaa palvelemaan lukuhaluja kuntalaisia. Lainausaseman hoitajaksi lupautui Paavo Peltomäki. Saman vuonna kunnanvaltuusto totesi, ettei kunnalla ollut mahdollisuutta huonon raha-ajan tähden varata kirjastolle rahavaroja talousarvioon. Uusien kirjojen saamiseksi päätettiin pyytää lisävustusta valtioneuvostolta sekä järjestää ohjelmallinen iltama Ihantolassa kirjavarojen hankkimiseksi. Kunnan huono rahatilanne jatkuu vuonna 1934. Valtion kirjastotoimiston kiertokirje vuodelta 1935 kertoo, että saadakseen valtionapua tuli kunnan käyttää vähintään yksi markka/asukas kirjastomenoihin. Ehdon täyttymiseksi puuttuva summa 550 markkaa pyydettiin lisämäärärahana vuonna 1936.¹⁸

Vuonna 1937 kirjaston väliaikaiseksi hoitajaksi valittiin S.E. Huhtakallio ja kirjasto siirtyi kunnan uutteen toimitaloon. Johtokunnan päätöksellä (12.12.1935) perustettiin lainausasema Nerkoon Mustaniemeen. Lainausasemaa hoiti emäntä Sanni Mustaniemi. Kankarin lainausasema aloitti toimintansa Kankarin koululla ja sitä hoiti Märtha Sirola. Jokikyläläisetkin olisivat halunneet oman

¹⁶ Matikainen 1977 s. 2-3.

¹⁷ Em. s. 5-6.

¹⁸ Em. s. 7.

lainausaseman, mutta johtokunta katsoi etteivät kirjavarat (575 kirjaa) riitä niin moneen paikkaan jaettavaksi. Vuonna 1939 johtokunta valitsi kahdesta hakijasta opettaja Martta Ertamaan uudeksi kirjastonhoitajaksi. Kirjastontarkastaja Yrjö Uljas kävi vierailulla ja hän ehdotti kirjastonhoitajan palkan korotusta sekä pientä palkkiota lainausaseman hoitajille. Vasta vuonna 1944 lainausaseman hoitajille päätettiin maksaa palkkaa 300 markkaa vuodessa.¹⁹

Sota-aika näkyi kirjaston toiminnassa esimerkiksi kirjavalinnoissa joita kuvaavat seuraavat hankinnat: Angervo: Sairaankanto-opas, Bergholm: Tervetuloa mies sotaväkeen ja Kauko: Kansojen kaasusota. Valtion kirjastotoimisto kehotti kirjastoja huomioimaan myös siirtoväen lukutarpeet ja tarjoamaan heille kirjaston palveluja.

Vuonna 1946 kaikki lainausasemat lopettivat toimintansa. Kirjastontarkastaja Yrjö Uljas vieraili jälleen kunnassamme puhumassa piirikirjastojen puolesta, mutta koska kirjoja oli niin vähän (975 kpl), asia päätettiin siirtää tuonnemmaksi. Kuitenkin Kankarin lainausasema alkoi toimimaan Viljo Välkkilän hoidossa. Mäkikylän lainausasema siirrettiin vuonna 1948 Juho Hietaselle. Ratikylään ei vielä saatu kirjojen vähyiden vuoksi lainausasemaa. Lahdentaustan lainausasema puolestaan siirrettiin vuonna 1950 Jokikylän koululle opettaja Jaakko Valkosen hoitoon.²⁰

Kirjastonhoitaja Martta Ertamaa sanoutui irti tehtävästään vuonna 1951. Hänen seuraajakseen valittiin opettaja Irja Yliaho tammikuussa 1952. Kirjastontarkastaja Uljas vieraili vuonna 1954 ja huomioi kirjaston tilantarpeen ja kirjamäärän vähyden. Kirjoja oli 2.432 kpl, lainaajia 518 ja lainauksia 6.571. Ratikylä sai kuin saikin oman lainausaseman vuonna 1955. Lainausasemaa hoiti opettaja Elma Tallila. Mäkikylän Hietasen lainausasema siirrettiin Niskoksen koululle opettaja Kaarlo Toimen hoitoon vuonna 1956. Seuraavana vuonna saatiin lainausasemat Lahdentaustan ja Etelä-Nerkoon kouluille. Lainaukset nousevat yli 10.000 :een. Kirjasto muutti vuonna 1957 Tannisen taloon, josta löytyivät väljemmät tilat kirjastotoiminnalle. Tarkastaja Veikko Junnila piti talon tiloja vieläkin riittämättöminä, mutta oli tyytyväinen kirjaston toimintaan. Lahdentaustan lainausasema lopetti toimintansa vuonna 1959 ja Arvo Hirvikoski ryhtyi hoitamaan Etelä-Nerkoon lainausasemaa. Vuonna 1961 alettiin suunnitella uusia kirjastotiloja kuntaan rakennettavaan kansalaiskoulurakennukseen. Niskoksen lainausasema lopetti toimintansa 1962. Kolmella muulla lainausasemalla toiminta jatkui edelleen. Kantakirjaston lainaukset laskivat romahdusmaisesti – televisio oli tullut uudeksi ajanvietteeksi lukemisen sijaan. Vuonna 1964 Kihniön kunnan

¹⁹ Matikainen 1977 s. 8.

²⁰ Em.

kantakirjasto-nimitys muuttui Kihniön kunnan pääkirjastoksi ja kirjaston johtokunta muutettiin kirjastolautakunnaksi. Vuonna 1965 päätettiin lopettaa siirtokirjastojen toiminta.²¹

Vuonna 1966 kirjasto muutti uusiin tiloihin kunnallisen keski- ja kansakoulun yhteyteen. Kirjasto toimi nyt myös oppilaskirjastona ja uusista lainaajista suurin osa olikin koululaisia. Varttuneempi väki näytti aluksi vierastavan kirjastoa uudessa ympäristössään. Opettaja Irja Yliaho jätti paikkansa kirjastonhoitajana helmikuussa 1970 hoidettuaan virkaa 18 vuotta. Tehtävää hoiti 1970-1973 opettaja Jorma Matikainen ja vuodesta 1973 Aino Matikainen aina vuoteen 2002 saakka, jolloin hän siirtyi eläkkeelle.²²

4. NYKYAIKAAN

Uusissa tiloissa käyttö vilkastui vähitellen, lainaukset kasvoivat ja kirjaston oheistoiminta monipuolistui satutuntien, taide-, harrastus-, ja kirjallisuusnäyttelyiden sekä erilaisten tilaisuuksien muodossa. Toiminnan lisääntyessä voitiin sivutoiminen kirjastonhoitajan paikka muuttua päätoimeksi vuonna 1981. Seuraavana vuonna perustettiin kirjastoapulaisen virka, johon valittiin Kristiina Mäkelä (o.s. Leppänen), joka hoitaa tehtävää edelleen.²³

Lahdentaustan kylätoimikunta anoi siirtokirjastoa koulunsa tiloihin ja sai sen vuonna 1983. Lainausedon hoidosta vastasi opettaja Erkki Viertola aina vuoteen 1996 saakka, jolloin lainausaseman toiminta lopetettiin. Lainausedon lainat olivat parhaimmillaan 10 % koko kirjastolaitoksen lainoista.

Pääkirjaston ahtaus tuli jälleen eteen ja ryhdyttiin suunnittelemaan omaa, uutta kirjastorakennusta, joka pitkän odotuksen jälkeen valmistui vuonna 1988. Kirjastotalo maksoi noin 1 650 000 markkaa ja kalustaminen noin 200 000 markkaa, johon kunta sai valtionosuutta 86 % eli kirjaston rakentamiskustannukset muodostuivat varsin kohtuullisiksi. Kunnan nettomenoiksi jäi vain hieman alle 300 000 markkaa. Valtion antama tuki tuli työvoimaviranomaisilta. Uusi kirjastotalo antoi uusia mahdollisuuksia entistä parempaan palveluun. Uusi tietotekniikka teki tuloaan ja kirjasto siirtyi ATK-pohjaiseen lainausjärjestelmään vuonna 1996.

²¹ Matikainen 1977 s. 9-10.

²² Em. s. 10-11.

²³ Kihniö : kotiseutuni 1992 s. 52-53.

Kuntatalouden kiristyessä 90-luvulla ja jatkuen edelleen 2000-luvulle, ei vuonna 2002 eläkkeelle jääneen kirjastonjohtajan virkaa laitettukaan enää avoimeksi vaan kirjastonjohtajan palvelu päätettiin ostetaan Parkanon kaupungilta keskimäärin yksi päivä viikossa. Kirjaston henkilökuntaan kuuluu nykyisin yksi kokopäivätoiminen kirjastovirkailija, kirjastonjohtaja (25 %) ja kanslisti (35 %) eli kokonaismäärä on 1,6 henkilöä. Kihniön ja Parkanon kirjastotietokannat yhdistettiin 2004 ja yhteistyö jatkuu sekä paikallisella että alueellisella tasolla.

Kihniön kirjastonhoitajat

Emmi Hakola-Lahti	1928-1930
Helmi Huhtakallio	1931-1937
S.E. Huhtakallio	1937-1938
Martta Ertamaa	1939-1951
Irja Yliaho	1952-1970
Jorma Matikainen	1970-1973
Aino Matikainen	1973-2002
Paula Latvajärvi	2002-

Lainausasemien hoitajat

Mäkikylä	Paavo Peltomäki	1937-1945
Mäkikylä	Juho Hietanen	1948-1955
Niskos	Kaarlo Toimi	1956-1961
Linnankylä	Sanni Mustaniemi	1937-1945
Lahdentausta	Ensio Paukkunen	1957-1958
Kankari	Märtha Laitila	1938-1939
Kankari	Aino Roine	1940-1943
Kankari	Viljo Välkkilä	1947-1950
Kankari	Lauri Välkkilä	1951-1963
Jokikylä	Jaakko Valkonen	1950-1963
Ratikylä	Elma Tallila	1955-1960
Etelä-Nerkoo	Terttu Kemppi	1957-1959
Etelä-Nerkoo	Arvo Hirvikoski	1960-1963

LÄHTEET

40 –vuotta nuorisoseuratyötä Pohjois-Satakunnassa. 1948. [S.l.]: Pohjois-Satakunnan nuorisoseurain keskusseura.

Ilkka Mäkisen luentosarja INFOA41, Tampereen yliopisto, syksy 2006.

Kihniö : kotiseutuni : Kihniön kotiseutukirja. 1992. Toim.Eino Tantarimäki, Urho Savolainen, Jorma Matikainen. Kihniö: Kihniön kunta.

*Kirjastojen vuosisata : yleiset kirjastot Suomessa 1900-luvulla.*1999. Toim. Ilkka Mäkinen. Helsinki: BTJ Kirjastopalvelu.

Matikainen, Aino. 1977. Kihniön pääkirjasto 1927-1977. Kihniö: Kihniön pääkirjasto.

Parkanon ja Kihniön kirja. 1971. Toim. Heikki Rantatupa. Parkano: Parkanon kunta ja seurakunta ; Kihniön kunta ja seurakunta.

Parkanon Nerkoonkylän nuorisoseuran pöytäkirjat 1909-1936.

Vatanen, Pirjo. 2002. Sääty-yhteiskunnan kirjastosta kansalaisyhteiskunnan kirjastoksi : yleisten kirjastojemme murroskausi 1890-luvulta 1920-luvulle.Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.